

Nr 293.

Av herr **Håstad**, *om revision av lagen om rikets vapen m. m.*

Som en följd av statssymbolernas grundlagsfästade år 1903 tillkom lagen om rikets vapen den 15 maj 1908, varigenom bestämdes, att rikets vapen skulle vara två, stora vapnet och lilla vapnet. I lagen fastställdes dessa vapens utseende, varjämte viss påföljd stadgades för offentligt bruk eller saluhållande av förvanskat riksvapen.

Lagen, som sedan sin tillkomst för över 40 år sedan ej blivit föremål för någon ändring, har emellertid visat sig vara behäftad med åtskilliga brister.

Från heraldiksynpunkten ha sålunda erinringar mot lagstiftningen gjorts. Till sitt historiska och vapenrättsliga ursprung är stora riksvapnet den svenske konungens vapen och lilla riksvapnet den svenska statens symbol. Lämpligen kunde lagen giva de bägge riksvapnen benämningarna konungavapnet och statsvapnet. Det kan i detta sammanhang omnämnas, att konungavapnets kvadrerade huvudsköld utgör en sammanfattning av de svenska statssymbolerna genom tiderna: statsvapnet tre kronor, det gamla riksvapnet från folkungatiden samt det gyllene korset, från vilket enligt en av Johan III lämnad uppgift det gula korset i Sveriges flagga leder sitt ursprung. Emot lagens ofullständiga och på sina ställen uppenbarligen ej riktiga beskrivningar av de bägge riksvapnen har vidare kritik riktats ur heraldisk synpunkt.

Särskilt påtaglig är den rådande oklarheten i fråga om riksvapnets bruk inom statsverksamheten. Sålunda borde den lokala statsförvaltningens bruk av vapen och emblem regleras. Som exempel på huru angeläget det är med bestämmelser på detta område kan nämnas, att ett svenskt ämbetsverk, civilförsvarsstyrelsen, nyligen lagt sig till med ett eget vapen, vilket sedan visat sig vara Skottlands nationalsymbol. Ett dylikt upptagande av ett annat lands officiella symbol synes vara mindre lämpligt och under vissa förhållanden uppenbart stridande emot 1934 års lag om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar. I övrigt synas bestämmelser böra utfärdas, enligt vilka endast Konungen och de som handla i hans namn och å hans vägnar skulle äga rätt att använda konungavapnet. Av den centrala statsförvaltningen i övrigt skulle statsvapnet tre kronor brukas, eventuellt tillsammans med något för myndighetens verksamhet utmärkande emblem.

Under åberopande av vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om en revision av lagen om rikets vapen samt om utfärdande av bestämmelser angående bruket av riksvapnen inom statsverksamheten.

Stockholm den 23 januari 1949.

Elis Håstad.